

La primera novel·la de Esperança Camps és una obra de recerca i retrobament interior

Els hiverns crus de l'illa

Esperança Camps

Enllà de la mar

Premi Joanot Martorell 2003

Bromera, Alzira, 2004

Antoni Gómez

Per a quines coses serveixen els llibres si no ens tornen cap a la vida, si no aconseguen beure d'ella amb més avidesa? En el cas de la primera novel·la de la periodista i escriptora Esperança Camps (Ciutadella de Menorca, 1964), *Enllà de la mar*, premi Joanot Martorell 2003, esta frase de Henry Miller és completament adient. El seu argument, la seua estructura literària està al servei

d'una introspecció melangiosa i sensual a través dels paisatges menorquins de la infància i de la joventut de la protagonista, la periodista Na Clara Llabrés, sotragada per una inexorable malaltia al bell mig del camí de sa vida.

Sorpren, en primera instància, el lirisme, la perfecció formal i l'arrodonit sentit unitari d'esta història intimista, de recerca i retrobament interior, de dialèctica entre la vida, l'amor i la mort. Sorpren també la pulcritud del seu llenguatge i la relació amb els llocs on transcorre l'acció exterior i l'espai/temps: Menorca, Barcelona i València.

El viatge interior que la protagonista inicia envers el necessari retrobament amb els paisatges de la seua infància a Ciutadella és també un viatge purificador, d'autèntica maduresa espiritual, després d'haver afrontat i afrontar la idea i la possibilitat de la mort. Purificador perquè darrere amaga la voluntat de deixar de fugir d'una realitat que ha anat ofegant-la gairebé al llarg de la seua vida: els amors fracassats, la impossibilitat d'assimilar una inesperada solitud, la obstinació en acceptar que els seus records familiars són paradisos perduts a causa de diverses desgràcies. La malaltia, paradoxalment, té

efectes alliberadors sobre la protagonista: «*Na Clara Llabrés no sabia ben bé de què, o si que ho sabia perquè fugia de si mateixa encara que es negava a reconèixer-ho, havia mort.*»

Este és el *leitmotiv* inicial d'esta història l'acció exterior de la qual transcorre en un curt període de dos mesos, entre abril i juny del 1999; des del moment en què acudeix a la darrera sessió de quimioteràpia per a tractar-se el càncer que l'assetja i la visita que decideix fer per Sant Joan, i finalment fa, als paisatges de la infància de Ciutadella. L'acció s'inicia, per tant, *in medias res*, és a dir, quan porta ja dos anys de lluita contra la malaltia i la narradora ens rememora els fets biogràfics anteriors a este punt inicial que seran, en última instància, premonició del que succeirà. I tot això està articulat

dins d'una acurada estructura compositiva que, en forma de *flash-backs*, va reconstruint la vida afectiva de la protagonista.

Ve a compte assenyalar el nivell simbòlic que exhibeix la narració de la història a través dels versos de poetes com el menorquí Ponç Pons o els catalans Gil de Biedma i Martí i Pol, entre altres, un fet que també configura la formació emocional del personatge central: els versos són la música de les remembrances, la lírica dels records: «*No viurem ja mai més els hiverns crus de l'illa.*» I al voltant d'esta idea, hi ha un indestruïble lligam insular que deixa una forta empremta emotiva en la protagonista, com un hàbit comú a tots els habitants de l'illa.

El personatge de Na Clara Llabrés també ofereix pinzellades d'una generació, la nascuda als inicis dels anys seixanta, i la seua educació sentimental; les lectures, la música, la formació intel·lectual. En definitiva, *Enllà de la mar*, és una novel·la que ens pot servir, com deia Henry Miller, per beure de la vida amb més avidesa perquè no hi ha més vida que la que visquem sent infants: és imprescindible reconèixer-nos amb el passat per poder afrontar el present i el futur; la mort sempre avisa.

■ ■ ■
Sorpren el lirisme,
la perfecció formal
i l'arrodonit sentit
unitari de la narració